

نشریه علمی- پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
دوره ۲۶، شماره ۹۲، بهار ۱۳۹۵، صفحات ۱۵ تا ۲۵
تاریخ دریافت: ۹۴/۳/۱۶ تاریخ پذیرش: ۹۵/۱/۲۰

پیامدهای آموزشی رویکردهای نوین تدریس در آموزش بالینی پرستاری

مهديه صابري^۱، جميله محتشمي^۲، نسترن حيدري خياط^۱، مريم رسولي^{۳*}

۱. دانشجو، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران
۲. استادیار، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران
۳. نویسنده مسئول: دانشیار، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی، تهران، ایران
rassouli.m@gmail.com

چکیده

زمینه و هدف:

آموزش بالینی یکی از ارکان مهم آموزش پرستاری محسوب می‌شود. شایستگی فرهنگی به عنوان یکی از پیامدهای آموزش بالینی، موضوع مهم در آموزش پزشکی و پرستاری است که به واسطه آن، ارایه‌دهندگان مراقبت توانایی کارکردن به طور مؤثر را پیدا می‌کنند. شایستگی فرهنگی از طریق اجرا و به کارگیری هدفمند برخی راهبردها و فرایندهای یادگیری به دست می‌آید. هدف از نگارش مقاله حاضر، مروری بر رویکردهای نوین تدریس است که در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری به کار گرفته شده است تا از میزان دستیابی به پیامدهای یادگیری در حیطه‌های مختلف بویژه حیطه شایستگی فرهنگی آگاهی کسب شود.

مواد و روش‌ها:

مطالعه مروری حاضر بر اساس جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی شامل Magiran، Iran medex، SID، Irandoc و با استفاده از کلید واژه‌های آموزش بالینی، آموزش بالینی در پرستاری، روش‌های نوین تدریس، روش‌های نوین تدریس در آموزش بالینی صورت گرفت. در مجموع ۶۲ مقاله ایرانی استخراج شد که پس از مطالعه و تحلیل، ۲۶ مقاله مرتبط انتخاب گردید.

یافته‌ها:

از میان ۲۶ مطالعه مرور شده، نقشه مفهومی و همکار آموزش بالینی هر کدام ۶ مطالعه، انواع رویکردهای رایجی ۴ مقاله، رویکرد مبتنی بر کامپیوتر ۲ مطالعه و رویکرد تلفیقی ۳ مطالعه و بقیه سایر رویکردها را در بر گرفت.

نتیجه‌گیری:

مرور مطالعات رویکردهای نوین تدریس در آموزش بالینی پرستاری ایران نشان داد که شایستگی بالینی عنصر گم‌شده آموزش بالینی پرستاری است. با توجه به اهمیت و ضرورت آن توصیه می‌شود که در رویکردهای آموزش بالینی بخصوص رویکردهای نوین مورد توجه قرار گرفته و از مطالعات کمی و کیفی برای چگونگی سنجش و ارتقا آموزش این عنصر مهم استفاده شود.

کلید واژه‌ها:

آموزش؛ پرستاری؛ شایستگی فرهنگی

مقدمه

آموزش بالینی یکی از ارکان مهم آموزش پرستاری محسوب می‌شود (Gaberson, et al., 2010). حدود نیمی از زمان آموزش دانشجویان پرستاری صرف آموزش بالینی می‌شود. آموزش بالینی بعنوان فرایندی پویا و قلب آموزش حرفه‌ای پرستاری را تشکیل داده (Mollahadi, 2010) و در شکل‌دهی هویت حرفه‌ای پرستاری نقش اساسی را عهده‌دار است. برنامه‌ریزی آموزشی معتقدند که دانشجویان پرستاری می‌توانند دانش نظری خود را با انجام کار در محیط کارآموزی توسعه بخشیده و با چالش‌های گوناگون در محیط کار عملی روبرو شوند (Gaberson, et al., 2010) به موازات افزایش محتوا و پیچیدگی دانش پرستاری همگام با پیشرفت تکنولوژی، بکارگیری روش‌های ارتقای یادگیری معنی‌دار و اثربخش ضروری به نظر می‌رسد، بنابراین آموزش پرستاری برای حفظ روند رو به رشد خود، باید از مرزهای زمانی و مکانی عبور کرده و به سمت نوآوری‌ها، توسعه و استفاده از رویکردهای نوین تدریس و یادگیری حرکت کند (Masoumi, et al., 2011). بکارگیری راهبردهای جدید تدریس موجب یادگیری عمیق‌تر شده و استفاده از مهارت‌های فراشناختی موجب پرورش متفکران نقاد می‌شود و لازمه دستیابی به چنین هدفی تغییر در آموزش پرستاری است (Masoumi, et al., 2011). طراحی و اجرای شیوه‌های نوین تدریس می‌باشد که فراگیر نقش اصلی را در فرایند یادگیری بر عهده خواهد داشت (Gaberson, et al., 2010). ایجاد پیامدهای یادگیری، معیار معتبری برای ارزیابی آموزش در سطوح بالاتر می‌باشد. آموزش بالینی باید بر روی میزان دستیابی به پیامدهای یادگیری تاکید داشته باشد. این پیامدها، تلاش‌های آموزشی هستند که معلمان مسئول تدوین و تدارک آنها بوده و باید با نیازهای حال و آینده جامعه سازگار باشند. تغییرات در سیستم‌های ارائه خدمات سلامت، ویژگی‌های جمعیت شناختی، پیشرفت‌های تکنولوژی در آموزش، شایستگی‌های مورد نیاز برای عملکرد پرستاری حرفه‌ای را تحت تاثیر قرار می‌دهد. پیامدهای حاصل از روش‌های تدریس در آموزش بالینی شامل پیامدهای مرتبط با حیطه شناختی، روانی حرکتی، عاطفی، شایستگی فرهنگی و پیامدهای جانبی

می‌باشد (Gaberson, et al., 2010). شایستگی فرهنگی مجموعه‌ای از دانش، نگرش و مهارت‌های لازم است که افراد را قادر می‌سازد تا به طور موثر در شرایط مختلف فرهنگی کار کنند و کیفیت مراقبت را افزایش دهند (Hawala-Druy and Hill, 2012). تنوع فرهنگی در حوزه سلامت حائز اهمیت فراوان است زیرا ارتباطات فرهنگی و توانمندسازی دانشجویان در زمینه احترام به تنوع فرهنگی از مسائل مهم محسوب شده و این مساله زمینه کسب تجربیات سازنده را برای دانشجویان فراهم می‌نماید (Hawala-Druy and Hill, 2012).

شایستگی فرهنگی به عنوان پلی، فاصله بین بیماران و ارائه کنندگان خدمات سلامت را از بین برده و نقش مهمی در کاهش نابرابری‌ها و پیشرفت بهبود پیامدهای سلامتی بازی (Mousavi Bazaz and Karimi, Campinha-Bacote, 2002). شایستگی فرهنگی، موضوع مهمی در آموزش پزشکی و پرستاری بوده و از طریق اجرا و به کارگیری هدفمند برخی راهبردها و فرایندهای یادگیری به دست می‌آید (Hawala-Druy and Hill, 2012). با توجه به ارتباط مداوم پرستاران با بیماران با تنوع فرهنگی فراوان و با در نظر گرفتن اهمیت شایستگی فرهنگی در آموزش پرستاری به ویژه در حوزه عملکرد بالینی، هدف از نگارش مقاله حاضر، مروری بر رویکردهای تدریس بکار گرفته شده در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری به منظور آگاهی از میزان دستیابی به پیامدهای یادگیری در حیطه‌های مختلف و یافتن روش‌های بکار گرفته شده در زمینه ارتقای شایستگی فرهنگی دانشجویان پرستاری در مراقبت بالینی بوده است.

مواد و روش‌ها

مطالعه مروری حاضر بر اساس جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی شامل Magiran, Iran Medex, SID و Irandoc و با استفاده از کلید واژه‌های آموزش بالینی، آموزش بالینی در پرستاری، رویکردهای نوین تدریس، رویکردهای نوین تدریس در آموزش بالینی صورت گرفت.

هیچ‌گونه محدودیت زمانی برای جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی در نظر گرفته نشد. در مجموع ۶۲ مقاله استخراج شد که پس از

مطالعه و تحلیل، ۲۸ مقاله مرتبط انتخاب گردید. ۲ مقاله به علت تکراری بودن عنوان و محتوای مقاله حذف شد و در نهایت، ۲۶ مقاله مورد تحلیل قرار گرفت. معیارهای ورود شامل مطالعات دارای طرح مداخله‌ای (طرح نیمه تجربی و شبه تجربی) و بررسی تاثیر رویکردهای نوین تدریس در آموزش بالینی بر شایستگی فرهنگی دانشجویان پرستاری بود. مقالاتی که به کاربرد روش‌های نوین در آموزش نظری، تاثیر روش‌های نوین تدریس در سایر رشته، توصیف صرف روش‌های نوین تدریس (مقالات مروری) و مقالات کیفی که به تبیین تجارب دانشجویان پرستاری از یک روش نوین تدریس پرداخته بودند، از مطالعه خارج شدند.

یافته‌ها

پیامدهای آموزش بالینی در مقالات مروری در این مطالعه شامل پیامدهای حیطه شناختی^۱ یا دانش، پیامدهای حیطه روانی حرکتی^۲ یا مهارت‌ها، پیامدهای حیطه عاطفی^۳ یا نگرش‌ها و ارزش‌ها می‌باشد که به تفصیل در جدول ۱ به آن اشاره شده است. از میان ۲۶ مطالعه مرور شده، نقشه مفهومی^۴ و همکار آموزش بالینی^۵ هر کدام ۶ مطالعه، انواع رویکردهای

رایزنی (منتورشیپ و پرسپتورشیپ)^۶ ۴ مقاله، رویکرد مبتنی بر کامپیوتر ۲ مطالعه و رویکرد تلفیقی ۳ مطالعه و بقیه سایر رویکردها را در بر گرفت.

رویکردهای نقشه مفهومی دستیابی به پیامدهای آموزشی در سه حیطه دانش، مهارت و نگرش را نشان دادند که از میان آنها ارتقای رویکرد شناختی پررنگ‌ترین پیامد این روش، تلقی می‌شد. رویکرد تلفیقی ارتقای پیامدهای هر سه حیطه را به طور یکسان نشان داد. در رویکرد همکار آموزش بالینی نیز دستیابی به پیامدهای هر سه حیطه ملاحظه شد، هرچند در این رویکرد، تاکید بر پیامدهای روانی و حرکتی و سپس عاطفی و در نهایت شناختی صورت گرفته بود. رویکرد مبتنی بر کامپیوتر دستیابی به هر سه حیطه را با اولویت ارتقای حوزه روانی حرکتی نشان داد.

انواع رویکردهای رایزنی (منتورشیپ و پرسپتورشیپ) دستیابی به هر دو حیطه را با توجه بیشتر بر حوزه روانی حرکتی و عاطفی را مورد تاکید قرار داده بود. رویکرد مبتنی بر شایستگی^۷ و رویکرد مبتنی بر پیامد^۸، دستیابی به دو حیطه روانی حرکتی و شناختی را نشان داد. رویکرد بازاندیشی^۹ و رویکرد مبتنی بر فرایند پرستاری و بحث گروهی^{۱۰} بازتابی از مؤثر بودن این رویکردها در دو حیطه شناختی و عاطفی بودند. هیچکدام از رویکردهای نوین تدریس به پیامدهای حیطه شایستگی فرهنگی و جانبی نپرداخته بودند.

6. Mentorship and perceptorship
7. Competence base approach
8. Outcome base approach
9. Reflection
10. Group discussion

1. Cognitive
2. Psychomotor
3. Affective
4. Concept map
5. Clinical teaching associate

جدول شماره ۱. فهرست مقالات مرورشده در این مطالعه

ردیف	عنوان مقاله	پیامدها	نوع حیطه
۱	تأثیر نرم افزار آموزشی طراحی شده در زمینه اصول و فنون پرستاری بر یادگیری مهارت‌های عملی دانشجویان پرستاری (Khatooni, et al., 2014)	افزایش علاقه دانشجویان برای یادگیری نحوه انجام پروسیجرها، بهبود عملکرد روانی حرکتی دانشجویان، افزایش مهارت‌های شناختی، ارتباطی و عملی دانشجویان	عاطفی روانی حرکتی روانی حرکتی
۲	تأثیر اجرای برنامه مربی بالینی همتا بر عوامل تنش زای محیط بالینی دانشجویان پرستاری (Hemmati Maslarpak, et al., 2013)	کاهش نمرات عوامل تنش‌زای بالینی دانشجویان در گروه مداخله	روانی حرکتی
۳	تأثیر اجرای برنامه پیرمنتورینگ بر عوامل تنش‌زای محیط بالینی دانشجویان پرستاری (Sardari Kashkooli, et al., 2014)	کاهش میانگین نمرات کسب شده درباره عوامل تنش‌زای محیط	عاطفی
۴	تأثیر برنامه پرستورشیپ بر مهارت بالینی دانشجویان کارشناسی پرستاری (Heydari, et al., 2013)	افزایش میانگین نمره کل مهارت بالینی (مهارت شناختی، ارتباطی و مراقبتی) در گروه پرستورشیپ، افزایش میانگین نمره مهارت ارتباطی در گروه پرستورشیپ	روانی حرکتی روانی حرکتی
۵	تأثیر به کارگیری دانشجویان عرصه در تیم آموزش بالینی در طرح منتورشیپ بر میزان اعتماد به نفس دانشجویان پرستاری (Noohi, et al., 2013)	افزایش میانگین نمره اعتماد به نفس در گروه آزمون	عاطفی
۶	بررسی تأثیر آموزش مشارکتی بیمار محور بر نمرات فرایند پرستاری نسبت به بیماران در کارآموزی بخش روان (Noohi and Abaszadeh, 2013)	افزایش نمره مراقبت بالینی در گروه مورد افزایش نمره تفکر انتقادی در گروه مورد	روانی حرکتی شناختی
۷	بررسی تأثیر بازاندیشی در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن در سال ۹۲ (Sedaghati and Ezadi, 2014)	افزایش حس توانمندی و اعتماد به نفس آن‌ها، بین معدل و ابعاد شخصی و سازمانی و علاقه مندی به پرستاری ارتباط آماری معناداری وجود داشت.	عاطفی شناختی عاطفی
۸	آموزش بر اساس شیوه پیرمنتورینگ بر عملکرد بالینی دانشجویان ترم دوم پرستاری (Hemmati Maslarpak, et al., 2013)	افزایش نمرات در حیطه‌ها نه گانه مهارت‌های اختصاصی و مهارت‌های عمومی	روانی حرکتی
۹	اثربخشی مدل مشارکت پرسنل پرستاری بر کارایی آموزش بالینی دانشجویان پرستاری (Aghakhani, et al., 2013)	افزایش نمره مهارت بالینی دانشجویان در گروه مورد نسبت به گروه شاهد، افزایش نمره میانگین حیطه آموزش به بیمار و خانواده، داروشناسی و به کارگیری فرایند پرستاری در گروه شاهد، صحت و مهارت بیشتر در اندازه‌گیری علائم حیاتی، دارو دادن، ارتباط با بیمار، رعایت ایزولاسیون و پانسمان	روانی حرکتی شناختی روانی حرکتی

۱۰	مقایسه دو روش مبتنی بر شایستگی و آموزش سنتی در یادگیری فعال مهارت‌های شناختی و بالینی دانشجویان پرستاری کارورز بخش مراقبت‌های ویژه (Baghaei, et al., 2012)	افزایش نمره مهارت بالینی ۱۲ گانه در گروه مورد، ارتقای مهارت‌های حیطه شناختی دانشجویان گروه مورد نحت آموزش بالینی مبتنی بر شایستگی	روانی حرکتی
۱۱	کارایی استفاده از نقشه مفهومی در یادگیری فرایند پرستاری در آموزش بالینی کودکان (Aein and Frouzandeh, 2012)	بهبود درک دانشجویان از فرایند پرستاری و به کارگیری تفکر انتقادی و یادگیری معنادار	عاطفی
۱۲	تأثیر آموزش نقشه مفهومی بر مهارت‌های تفکر انتقادی اختصاصی پرستاری در دانشجویان پرستاری (Moattari, et al., 2013)	افزایش تفکر انتقادی و عادت‌های ذهنی تفکر انتقادی	شناختی
۱۳	بررسی تأثیر نقشه مفهومی بر رویکردهای یادگیری دانشجویان پرستاری (Nejat, et al., 2011)	افزایش یادگیری عمیق در گروه آزمون	شناختی
۱۴	مقایسه تأثیر نقشه کشی مفهومی بالینی و فرایند پرستاری در توسعه مهارت‌های تفکر انتقادی دانشجویان پرستاری (Abdoli and Khajeh Ali, 2012)	موثرتر بودن فرایند پرستاری در توسعه مهارت‌های تفکر انتقادی خصوصاً در حیطه استنباط و استدلال استقرایی نسبت به نقشه مفهومی	شناختی
۱۵	مقایسه تأثیر نقشه مفهومی و فرایند پرستاری بر یادگیری خودتنظیم، خودکارآمدی و راهبردهای شناختی دانشجویان پرستاری (Rezaei, et al., 2012)	ارتقای خود کارآمدی و استراتژی شناختی در گروه مورد	شناختی
۱۶	مقایسه تأثیر آموزش به روش نقشه مفهومی و شبیه سازی (Sadeghnezhad, et al., 2014)	ارتقای تصمیم گیری بالینی در هر دو روش	شناختی
۱۷	تأثیر الگوی آموزش بالینی تلفیقی بر نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به بیماران در کارآموزی بخش روان (Hojjati, et al., 2011)	افزایش نمره نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به بیماران دارای اختلالات روانی در آموزش تلفیقی	عاطفی
۱۸	مقایسه تأثیر آموزش و ارزیابی بالینی به روش مجموعه کار با روش تلفیقی بر یادگیری شناختی دانشجویان پرستاری در محیط‌های بالینی (Valizadeh, et al., 2011)	ارتقای یادگیری شناختی دانشجویان پرستاری	شناختی
۱۹	کاربرد آموزش بالینی بر مبنای فرایند پرستاری و بحث گروهی در دانشجویان پرستاری (Adib-Hajbaghery, et al., 2012)	افزایش میانگین نمرات در آموزش مبتنی بر فرایند پرستاری و بحث گروهی نسبت به روش سنتی، افزایش رضایت دانشجویان نیز در آموزش مبتنی بر فرایند پرستاری و بحث گروهی	عاطفی
۲۰	تأثیر مدل همکار آموزش بالینی بر پیامد یادگیری بالینی دانشجویان پرستاری (Mohammadpour, et al., 2010)	اختلاف معنی‌دار بین نمرات مهارت‌های رفتاری در گروه مداخله نسبت به گروه کنترل، اختلاف معنی‌داری بین نمره رضایتمندی دانشجویان و مربیان از میزان دستیابی به اهداف کارآموزی در گروه مورد و شاهد	روانی حرکتی
۲۱	تأثیر مدل همکار آموزش بالینی بر پیامد آموزش بالینی دانشجویان پرستاری (Rahnavard, et al., 2009)	افزایش مهارت‌های بالینی در دانشجویان	روانی حرکتی

۲۲	تأثیر اجرای آموزش مبتنی بر دستاورد بر صلاحیت بالینی دانشجویان پرستاری (Mohammad pour, et al., 2009)	افزایش نمرات مهارت شناختی در گروه تجربی نسبت به کنترل، افزایش نمرات مهارت‌های رفتاری و میزان شایستگی بالینی در گروه مورد	شناختی روانی حرکتی
۲۳	تأثیر مدل همکار آموزش بالینی بر پیامد یادگیری بالینی دانشجویان پرستاری (Parchehbafieh, et al., 2009)	افزایش نمره حیطه شناختی	شناختی
۲۴	بررسی تأثیر الگوی آموزش بالینی تلفیقی بر سطح درک و عملکرد دانشجویان پرستاری در کارآموزی بالینی (Zohari-Anbuhi, et al., 2008)	تسلط در همه حیطه‌ها در روش تلفیقی	عاطفی شناختی، روانی حرکتی
۲۵	مقایسه میزان یادگیری با استفاده از روش سخنرانی و حل مساله و یادگیری به روش خود آموز با رایانه در دانشجویان پرستاری (Ghezelghash, et al., 2008)	پیشرفت مثبت در یادگیری دانشجویان پرستاری در خواندن الکتروکاردیوگرام در هر سه روش	شناختی
۲۶	بررسی تأثیر مدل همکار آموزش بالینی بر کیفیت آموزش بالینی به دانشجویان پرستاری در بیمارستانهای منتخب تهران (Ghiasvandian, 2004)	ارتقای جنبه‌های احساس مسئولیت در مراقبت از بیمار، حمایت از دانشجو در اجرای نقش و وظایف خود رضایت دانشجو در مدل همکار آموزش بالینی، افزایش قدرت تصمیم‌گیری	عاطفی شناختی

بحث و نتیجه‌گیری

یادگیری بالینی باید دانشجویان را برای انتقال دانش آموخته شده در کلاس به موقعیت واقعی بالینی آماده ساخته و تئوری را به عمل ترجمه کند. پیامدهای حاصل از بکارگیری رویکردهای تدریس در آموزش بالینی را می‌توان در پیامدهای مرتبط با هریک از حیطه‌های شناختی، روانی حرکتی، عاطفی، شایستگی فرهنگی و پیامدهای جانبی، خلاصه و طبقه‌بندی نمود (Gaberson, et al., 2010). هدف از نگارش مقاله حاضر، مروری بر رویکردهای تدریس بکار گرفته شده در آموزش بالینی دانشجویان پرستاری به منظور آگاهی از میزان دستیابی به پیامدهای یادگیری در حیطه‌های مختلف با تأکید بر حیطه شایستگی فرهنگی دانشجویان بود.

در میان رویکردهای نوین تدریس که در مرور حاضر مورد بررسی قرار گرفت، پیامدهای رویکرد نقشه مفهومی در حیطه شناختی مشهودتر بود که با یافته‌های مطالعه (Lee, et al., 2013) همخوانی دارد. به طوریکه در هر دو مطالعه به کاربردن نقشه مفهومی باعث به کارگیری تفکر انتقادی و ارتقای تصمیم‌گیری بالینی توسط دانشجویان شد. رویکرد مبتنی بر کامپیوتر دستیابی به هر سه حیطه با تأکید بر حوزه روانی حرکتی را نشان داد که با نتایج مطالعه (Öztürk and Dinç,

2014) هماهنگ است و نشان می‌دهد که آموزش مبتنی بر کامپیوتر، اثرات مثبت بر دانش دانشجویان پرستاری داشته و دستیابی به حداقل یکی از مهارت‌های حیطه روانی حرکتی شامل مهارت‌های سازمانی، مهارت‌های بین شخصی و مهارت‌های سایکوموتور را در پی داشته است.

انواع رویکردهای رایزنی (منتورشیپ و پرسپتورشیپ) دستیابی به هر دو حیطه روانی حرکتی و عاطفی را تسهیل کرده اما از پیامدهای آن، کسب مهارت در حیطه شناختی ذکر نشده که با یافته‌های (Baldwin, et al., 2014) منطبق است. آنها نشان دادند که روش منتورشیپ، اعتماد به نفس دانشجویان را افزایش داده و ضمن علاقمند نمودن دانشجویان، با اعتماد به قابلیت‌های دانشجویان و حمایت از یادگیری آنها، امکان بازخورد به موقع را فراهم می‌کند. در مطالعه (Huybrecht, et al., 2011)، بکارگیری منتورشیپ، سبب توسعه دانش و رضایت دانشجویان، یعنی توسعه دو حیطه شناختی و عاطفی را نشان داد که این یافته در راستای یافته‌های مطالعه حاضر نیست.

بررسی رویکرد مبتنی بر شایستگی در مطالعه حاضر، نشان داد که این رویکرد، دستیابی به دو حیطه روانی حرکتی و شناختی را امکان پذیر می‌نماید. شاید بتوان دلیل این مغایرت را استفاده

از ابزار متفاوت برای ارزشیابی پیامدهای یادگیری دانست. یافته‌های مطالعه (Klein and Fowles, 2009)، ارتقای یادگیری دانشجویان را تنها در مهارت‌های تکنیکی و توانایی عملکرد در نقش‌های مدیریتی که جزء حیطه روانی حرکتی است را نشان داد. رویکرد مشارکتی در مطالعه حاضر، باعث ارتقای تفکر انتقادی و مهارت مراقبت بالینی می‌شود که در دو حیطه شناختی و روانی حرکتی قرار دارند و تا حدودی با یافته‌های (Baumberger-Henry, 2005) هم خوان است. اگرچه در مطالعه وی، فقط دستیابی به حیطه شناختی ذکر شده است به طوریکه دانشجویانی که به روش مشارکتی آموزش دیده بودند نمرات بالاتری کسب کردند که نشانه کسب مهارت بیشتر در دو مهارت حل مسئله و تفکر انتقادی در حیطه شناختی می‌باشد. همچنین (Hoke and Robbins, 2005) در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که نمره بالینی دانشجویان در رویکرد مشارکتی نسبت به رویکرد سخنرانی بالاتر می‌باشد.

در رویکرد تلفیقی، ارتقای پیامدهای هر سه حیطه وجود داشت که حیطه عاطفی آن با مطالعه (Johnson, et al., 2010) حمایت می‌شود. در مطالعه آنها، رویکرد تلفیقی باعث کاهش اضطراب دانشجویان و کاهش فاصله تئوری و عمل گردید. آنچه که از مقایسه رویکردهای نوین آموزش بالینی در ایران بر می‌آید این است که ارزیابی این رویکردها با ابزارهای یکسانی انجام نشده است، لذا نمی‌توان به پیامدهای عنوان شده در مطالعات مختلف، استناد زیادی داشت. به هر حال، در میان رویکردهای مرور شده در مطالعه حاضر، رویکرد تلفیقی به علت حصول پیامدهای سه حیطه نسبت به روش‌های دیگر ارجح است و شاید علت آن تفاوت شیوه‌های یادگیری افراد مختلف و در نتیجه بهره بردن از تلفیقی از روش‌ها برای سود بردن اکثریت افراد می‌باشد.

نکته حائز اهمیت در مرور مطالعات انجام شده در زمینه رویکردهای نوین تدریس، آن است که پیامد هیچ یک از این رویکردها، دستیابی به شایستگی فرهنگی نبوده است. به نظر می‌رسد رویکردهای نوین آموزشی که در آموزش بالینی در حرفه پرستاری مورد استفاده قرار گرفته‌اند در حیطه شناختی و روانی-حرکتی مؤثر بوده‌اند و تا حدودی نیز انتظارات حوزه عاطفی را برآورده کرده‌اند ولی در دستیابی به پیامدهای حوزه

شایستگی فرهنگی بسیار ضعیف عمل کرده و در واقع در هیچ یک از مطالعات، به عنوان پیامد مورد انتظار به آن پرداخته نشده بود.

شایستگی فرهنگی فرایندی مداوم است که به واسطه آن، ارایه‌دهندگان مراقبت توانایی کار کردن به طور مؤثر را پیدا می‌کنند تا بتوانند در زمینه فرهنگی مددجو، افراد، خانواده و جامعه به طور مؤثر عمل کنند (Morton-Miller, 2013). فرایند شایستگی فرهنگی یک ضرورت و نیاز برای حرفه پرستاری و دانشجویان پرستاری می‌باشد (Montenery, et al., 2013). سازمان اعتبار ملی پرستاری^۱ (NLNAC) در سال ۲۰۱۲ ورود شایستگی فرهنگی را به عنوان بخشی از استاندارد کوریکولوم اجباری تلقی کردند (Morton-Miller, 2013). شایستگی فرهنگی یک پدیده یا یک نتیجه نیست بلکه یک فرایند دائمی است که هرگز پایانی ندارد (Campinha-Bacote, 2002).

کیفیت مراقبت سلامت و شایستگی فرهنگی با هم در ارتباط هستند به عبارت دیگر، فراهم آوردن بهترین مراقبت پرستاری قسمتی از شایستگی فرهنگی می‌باشد (Hawala-Drury and Hill, 2012). با وجودی که هدف از اجرای رویکردهای نوین تدریس، دسترسی به پیامدهای آموزشی بیشتر می‌باشد، شواهد امر حاکی از آن است که بکارگیری این رویکردها در آموزش بالینی پرستاری، بیشتر در ارتقای پیامدهای یک یا چند حیطه تاثیرگذار بوده ولی به حیطه شایستگی فرهنگی بی توجه بوده است. این در حالی است که شایستگی فرهنگی برای حوزه سلامت با توجه به تنوع فرهنگی کشور ما حائز اهمیت فراوان است. ارتباطات فرهنگی و توانمند نمودن دانشجویان در زمینه احترام به تنوع فرهنگی از مسائل مهم محسوب شده و این مساله نه تنها زمینه کسب تجربیات سازنده را برای دانشجویان فراهم می‌نماید بلکه در موفقیت تحصیلی و انتخاب شغل ایشان نیز مؤثر است. شایستگی فرهنگی، منجر به توانمندی سیستم‌های درمانی در ارائه خدمات مراقبتی دارای کیفیت بالا به بیماران می‌شود که این مراقبت ایمن، بیمار محور، مبتنی بر شواهد و عادلانه است.

با توجه به مرور مطالعات در مورد رویکردهای نوین تدریس در ایران به نظر می رسد که شایستگی فرهنگی در آموزش بالینی در نظر گرفته نمی شود و با توجه به اهمیت و ضرورت آن توصیه می شود که در رویکردهای آموزش بالینی بخصوص رویکردهای نوین مورد توجه قرار گرفته و از مطالعات کمی و کیفی برای چگونگی سنجش و ارتقا آموزش این عنصر مهم استفاده شود.

REFERENCES:

- Abdoli S and Khajeh Ali T (2012) [Compression the effect of clinical concept mapping & nursing process in developing nursing students' critical thinking skills]. Iranian Journal of Medical Education. 11 (9) 1420-1429. (Persian)
- Adib-Hajbaghery M, MirBagher N and Heidari S (2012) [Clinical Nursing Education Based on Nursing Process and Group Discussion]. Iranian Journal of Medical Education. 11 (7) 728-734. (Persian)
- Aein F and Frouzandeh N (2012) [Investigating efficacy of concept mapping in student's learning of nursing process of pediatric patients]. Journal of Shahrekord University of Medical Sciences. 14 (2) 55-63. (Persian)
- Aghakhani N, Sharifnia H and Hojati H (2013) Effect of the nursing staff associate model on nursing students' clinical learning. Journal of Nursing Education. 2 (1) 8-15.
- Baghaei R, Mohammadpour Y, Naderi A, Rasouli D and Sheikhi N (2012) [The effect of active learning model on cognitive and clinical skills among ICU nursing students]. Journal of Urmia Nursing and Midwifery Faculty. 10 (1) 1-10. (Persian)
- Baldwin A, Mills J, Birks M and Budden L (2014) Role modeling in undergraduate nursing education: An integrative literature review. Nurse Education Today. 34 (6) e18-e26.
- Baumberger-Henry M (2005) Cooperative learning and case study: does the combination improve students' perception of problem-solving and decision making skills? Nurse Education Today. 25 (3) 238-246.
- Campinha-Bacote J (2002) The process of cultural competence in the delivery of healthcare services: A model of care. Journal of Transcultural Nursing. 13 (3) 181-184.
- Gaberson K B, Oermann M H and Shellenbarger T (2010) Clinical teaching strategies in nursing. Third. New York, NY, Springer Publishing Company, LLC.
- Ghezelghash A, Atashzadeh S F, Alavi M H and Yaghmaei F (2008) [Comparing methods of lecturing, problem solving and self-learning via internet to learn proper interpretation of electrocardiogram among nursing student]. Iranian Journal of Nursing Research. 3 (10-11) 7-14. (Persian)
- Ghiasvandian S (2004) [tudy the effect of the c.T.A model on the quality of training courses of the nursing students in the hospitals of tehran university of medical sciences]. Teb va Tazkieh. (52) 10-18. (Persian)
- Hawala-Druy S and Hill M H (2012) Interdisciplinary: Cultural competency and culturally congruent education for millennials in health professions. Nurse Education Today. 32 (7) 772-778.
- Hemmati Maslakkpak M, Bagherieh F and Khalkhali H (2013) [The Effect of Peer Mentoring Program on Nursing Students' Stressors in Clinical Environment]. Iranian Journal of Medical Education. 13 (4) 280-290. (Persian)

- Heydari A, Alizadeh B and Mazloun S (2013) [The effect of preceptorship program on clinical skills of undergraduate nursing students]. *Iranian Journal of Medical Education*. 13 (7) 588-600. (Persian)
- Hojjati H, Sharifinia H and Nazari R (2011) [The effect of blended clinical teaching on nursing students' attitude toward psychiatric patients]. *Iranian Journal of Medical Education*. 11 (3) 238-44. (Persian)
- Hoke M M and Robbins L K (2005) The impact of active learning on nursing students' clinical success. *Journal of Holistic Nursing*. 23 (3) 348-355.
- Huybrecht S, Loeckx W, Quaeyhaegens Y, De Tobel D and Mistiaen W (2011) Mentoring in nursing education: Perceived characteristics of mentors and the consequences of mentorship. *Nurse Education Today*. 31 (3) 274-278.
- Johnson N, List-Ivankovic J, Eboh W, Ireland J, Adams D, Mowatt E and Martindale S (2010) Research and evidence based practice: Using a blended approach to teaching and learning in undergraduate nurse education. *Nurse Education in Practice*. 10 (1) 43-47.
- Khatooni M, Alimoradi Z, Samiei-Seiboni F, Shafiei Z and Atashi V (2014) [The impact of an educational software designed about fundamental of nursing skills on nursing students' learning of practical skills]. *Journal of Clinical Nursing and Midwifery*. 3 (1) 9-16. (Persian)
- Klein C J and Fowles E R (2009) An investigation of nursing competence and the competency outcomes performance assessment curricular approach: senior students' self-reported perceptions. *Journal of Professional Nursing*. 25 (2) 109-121.
- Lee W, Chiang C-H, Liao I-C, Lee M-L, Chen S-L and Liang T (2013) The longitudinal effect of concept map teaching on critical thinking of nursing students. *Nurse Education Today*. 33 (10) 1219-1223.
- Masoumi M, Ebadi A, Daneshmandi M and Raeisifar A (2011) [Concept mapping; modern teaching strategy in nursing education]. *Educational Strategies Journal*. 4 (1) 47-51. (Persian)
- Mohammad pour Y, Valizadeh S, Habibzade H, Parvan K and Lak Dizaji S (2009) [The effect of outcome – based education in clinical competency nurse training in tabriz nursing and midwifery faculty]. *Journal of Nursing and Midwifery Urmia University of Medical Sciences*. 7 (1) 44-49. (Persian)
- Mohammadpour Y, Khalilzadeh H, Habibzadezadeh H, Ahangarzadeh Rezaee S and Rasooli D (2010) [The effect of employing clinical education associate model on clinical learning of nursing students]. *Journal of Nursing and Midwifery Urmia University of Medical Sciences*. 8 (4) 230-7. (Persian)
- Mollahadi M (2010) [Importance of clinical educating in nursery]. *Education Strategies in Medical Sciences*. 2 (4) 153-9. (Persian)
- Montenery S M, Jones A D, Perry N, Ross D and Zoucha R (2013) Cultural competence in nursing faculty: A journey, not a destination. *Journal of Professional Nursing*. 29 (6) e51-e57.
- Morton-Miller A R (2013) Cultural competence in nursing education: practicing what we preach. *Teaching and Learning in Nursing*. 8 (3) 91-95.
- Mousavi Bazaz M and Karimi Moonaghi H (2014) [Cross-cultural competence, an unknown necessity in medical sciences education; a review article]. *Iranian Journal of Medical Education*. 14 (2) 122-136. (Persian)
- Nejat N, Kouhestani H and Rezaei K (2011) [Effect of Concept Mapping on Approach to Learning among Nursing Students]. *Hayat*. 17 (2) 22-31. (Persian)

- Noohi E and Abaszadeh A (2013) [Effect of patient-centered collaborative learning on students' scores of the nursing process and critical thinking of nursing trainers]. The Journal of Medical Education and Development. 8 (3) 53-62. (Persian)
- Noohi E, Borhani F, HelalBirjandi M and Ahrary khalaf v (2013) [Effect of using nursing field students in clinical teaching team (mentorship program) on the self-confidence of nursing students]. Modern Care Journal (Scientific Quarterly of Birjand Nursing & Midwifery Faculty). 10 (1) 19-25. (Persian)
- Öztürk D and Dinç L (2014) Effect of web-based education on nursing students' urinary catheterization knowledge and skills. Nurse Education Today. 34 (5) 802-808.
- Parchehbafieh S, Lakdizaji S and Ghiasvandian S (2009) [The effect of employing clinical education associate model on clinical learning of nursing students]. Iranian Journal of Medical Education. 9 (23) 201-7. (Persian)
- Rahnavard Z, Ahmadnejad S and Mehran A (2009) [Effect of clinical teaching partner model (ctp) on nursing students' clinical training outcomes]. Hayat. 15 (1) 61-70. (Persian)
- Rezaei K, Kouhestani H and Nejat N (2012) [Comparison of the effect of concept mapping and nursing process on self-regulated learning, self-efficacy and cognitive strategies in Nursing Students]. Journal of Urmia Nursing & Midwifery Faculty. 10 (2) 1-10. (Persian)
- Sadeghnezhad H, Khazaei T and Nasiri A (2014) [Comparing the Effect of Concept Mapping to Clinical Simulation on Emergency Medical Students Clinical Decision Making]. Iranian Journal of Medical Education. 14 (3) 241-251. (Persian)
- Sardari Kashkooli F, Sabeti F, Mardani H and Shayesteh Fard M (2014) [The effect of peer-mentoring program on nursing students' clinical environment stressors]. Armaghane danesh. 18 (10) 836-846. (Persian)
- Sedaghati M and Ezadi A (2014) [Effectiveness of reflection in clinical education based on nursing students' perspective in Islamic Azad University-Tonekabon in 2013]. Journal of Nursing and Midwifery Urmia University of Medical Sciences. 12 (3) 221-229. (Persian)
- Valizadeh S, Rahmani A, Davoodi A and Aminiaee N (2011) [Comparison of the effect of clinical education and assessment using portfolio and blended methods on cognitive learning of nursing students in clinical settings]. Iranian Journal of Medical Education. 11 (3) 245-253. (Persian)
- Zohari-Anbuhi S, Nikravan-Mofrad M and Pazargadi M (2008) [Effects of an educational system on conception and skills of nursing students in clinical training]. Journal of Shahid Beheshti School of Nursing & Midwifery. 18 (60) 4-13. (Persian)

The educational outcomes of innovative teaching methods in clinical nursing education

Sabery M¹, Mohtashami J, heidari khayyat N², Rassouli M^{*3}

1. Student, Student Research Committee, School of Nursing & Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
2. Assistant Professor, School of Nursing & Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
3. (*Corresponding Author) Associate Professor, School of Nursing & Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran email: rassouli.m@gmail.com

Abstract

Background and aim:

Clinical education is one of the principal elements of nursing education. Cultural competency as one of the clinical education outcomes is an important issue in medical and nursing education by it health care providers can gain the ability of working efficiently. Cultural competency can be achieved by implementation and purposeful utilization some learning strategies and processes. The purpose of this article is an overview of utilization of new teaching approaches in clinical education of nursing students and getting information about achieving to learning outcomes, particularly in the cultural competence field.

Materials and Methods:

This was a review article. Persian databases, including Magiran, IranMedex, SID and Irandoc were searched using keyword's clinical training, nursing, innovative teaching methods, clinical education. A total of 62 articles were collected, then 26 relevant articles were included in the final analysis

Results:

Among related studies, six concept maps, six clinical education related, four varieties of mentorship approaches, three blended clinical teaching, and two computer-based approach were reviewed and the rest were other approaches.

Conclusion:

The results showed that cultural competency is a missing component in nursing education. Considering the importance and necessity of cultural competency, it is recommended that clinical education approaches particularly innovative strategies should use. The qualitative and quantitative methods should use for assessment and improvement of education of this important component.

Key words:

Training; Nursing, Cultural Competency